

Vlaams
Parlement

vergadering **C337**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 24 september 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de transformatienota van de VRT – 2942 (2014-2015)	
INTERPELLATIE van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de uitholling van de publieke opdracht van de VRT – 72 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het haalbaarheidsonderzoek 'deponering van digitale publicaties uit Vlaanderen' – 2946 (2014-2015)	15

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de transformatienota van de VRT – 2942 (2014-2015)

INTERPELLATIE van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de uitholling van de publieke opdracht van de VRT – 72 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, het transformatieplan van de VRT heeft de afgelopen twee weken heel wat stof doen opwaaien. Ik wil in mijn vraag om uitleg niet te veel ingaan op de inhoud van dat plan, omdat ik vind dat de raad van bestuur zijn werk moet kunnen doen. Ik wil het plan leggen naast het andere instrumentarium van uw regering waarmee u de VRT kunt aansturen: de beheersovereenkomst, de wettelijkheid, de decretale bepalingen enzovoort. Die aspecten vallen wel onder onze bevoegdheden. Daarmee wil ik mijn vraag afbakenen.

Het transformatieplan werd op een onhandige manier naar buiten gebracht, of lekte, of wat dan ook. Het veroorzaakte in elk geval veel commotie. Het schetst een heel duidelijk scenario, een soort afbouwscenario. Dit werd, mijns inziens, niet gevraagd door de Vlaamse Regering. Ik heb de documenten van de Vlaamse Regering nog eens bekeken en daarin staat, en het staat in het transformatieplan zelf ook, dat zij vraagt om uiteenlopende scenario's voor te leggen, binnen de afgesproken financiële enveloppe, die de besparingen mogelijk maken, en in functie van de opmaak van de beheersovereenkomst.

Het plan doet een voorafname op die beheersovereenkomst. Dat is de idee achter mijn vraag om uitleg. Bepaalde aspecten van het transformatieplan bedreigen taakstellingen voor de openbare omroep die het Vlaams Parlement belangrijk vindt. Denk maar aan de afbouw – in de eerste versie van het transformatieplan – van de regionale werking van Radio 2. Dat punt is in de tweede versie afgezwakt. Goed dat we met ons allen op enkele punten gereageerd hebben, de ene wat milder, de ander wat scherper, naargelang het persoonlijke of het partijstandpunt. Radio 2 heeft – dat is belangrijk – een verbindende, gemeenschapsvormende taak.

Een ander punt heeft te maken met het kunst- en cultuurbeleid, dat is alles over Klara en de samenwerking tussen Radio 1 en Klara, het gebruik van een nieuw muzieksysteem en dergelijke. Minister, ik ben des te meer ongerust omdat de zogenaamde integratie van Cobra.be binnen Klara.be geen meerwaarde opleverde, integendeel. Ik daag u uit, ik doe dat regelmatig, u weet dat ik daar een bijzondere belangstelling voor heb, om dat te bekijken. Wat op Klara.be staat, is een schijntje en ik druk me voorzichtig uit, van wat op Cobra.be stond. Het is zeker geen win-winsituatie, dat was een verhaaltje. In het nieuwe plan staan gelijkaardige bepalingen, dat maakt me bijzonder ongerust. Overigens, er is niet alleen in de media veel over te doen geweest en niet alleen politieke commentatoren hebben zich geroerd, ook de culturele wereld, medewerkers van Radio 1 en Klara, hebben hun ongerustheid uitgesproken. U hebt wellicht ook mails ontvangen.

Kortom, het is een eenzijdig transformatieplan. Het zijn geen verschillende scenario's, er is maar één scenario. Het kan mijns inziens niet aanzien worden als een berekende – het gaat over centen – leidraad om te komen tot een nieuwe beheersovereenkomst. De keuzes worden eenzijdig door de openbare omroep gemaakt, dat is niet oké.

Minister, erkent u dat het voorliggende transformatieplan eenzijdig is? In hoeverre voldoet het plan daarmee aan de vraag van de Vlaamse Regering om verschillende scenario's uit te tekenen en te berekenen?

Kan een dergelijk plan dermate verregaande maatregelen bevatten die ingrijpen op het DNA van zenders alvorens in de beheersovereenkomst werd bepaald hoe dit DNA er moet uitzien?

Zijn er bepaalde kerntaken die u voor ogen had om mee te nemen in de beheersovereenkomst die niet of gebrekkig zijn opgenomen in dit transformatieplan?

Een inhoudelijke vraag waar u al dan niet kan op ingaan: hoe staat u tegenover het voorgestelde afbouwscenario van de regionale verankering van Radio2? Ik heb het vooral over de ontkoppeling en minder over de kwestie van de gebouwen, de logistiek en de overhead.

Biedt het plan volgens u voldoende garanties voor een degelijk cultuuraanbod op de VRT? Dat is een vraag aan u als minister van Cultuur, meer dan als minister van Media. Dat is een heel belangrijke kwestie.

Minister, in de nota wordt met cijfers gegoocheld, op allerlei plekken. Fundamenteel is: zal de Vlaamse Regering de vergrijzings- en herstructureringskost op zich nemen bij de uitvoering van dat plan? Als dat niet zo is, gaat het over een totale enveloppe die afhankelijk van de bron tussen 19 en 22 miljoen euro schommelt. Zoveel zou het afbouwscenario kosten. De VRT verwacht duidelijk dat de Vlaamse Regering daar een inspanning voor zal doen. We zullen verder het verloop van de onderhandelingen afwachten, die zijn nu aan de gang. Ik wil niet op elk punt ingaan, maar dat laatste is fundamenteel. Ik zou daar graag een antwoord op krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Voor het reces werden de krijtlijnen voor de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap voor de periode 2016-2020 uitgetekend in een visienota die de VRT opmaakte. Vervolgens heeft de meerderheid in dit parlement een voorstel van resolutie aangenomen. Daarmee is de keuze voor een kleine VRT vastgelegd.

Het hiermee gepaard gaande budgettaire kader – met name de aanzienlijke vermindering van de overheidsdotatie – heeft tot gevolg dat de VRT tegen 2020 een tekort van grosso modo 25 miljoen euro moet wegwerken. In dit verband verzocht de Vlaamse Regering de openbare omroep om tegen september de besparingsopdracht te vertalen in een globaal transformatieplan waarin structurele en fundamentele keuzes gemaakt worden met betrekking tot de content-productie en inzake organisatie en HR-beleid.

Er werd eveneens gevraagd om de kostenramingen van de herstructureringskost, die met dit transformatieplan gepaard gaan, in diverse scenario's – zoals de heer Caron aangeeft – voor te leggen aan de Vlaamse Regering, eveneens in de loop van september, opdat de Vlaamse Regering een beslissing kan nemen over de wijze waarop de herstructureringskost kan worden gefinancierd.

Ondertussen hebben we via de pers op dinsdag 8 september kennis mogen nemen van het ontwerp van transformatieplan dat de VRT-directie aan haar raad van bestuur voorlegde. De implicaties van de budgettaire contouren waarbinnen de openbare omroep de komende jaren zal moeten opereren, blijken van dien aard dat het vervullen van haar publieke opdracht sterk in het gedrang komt. Hoewel men in de communicatie laat uitschijnen dat de besparingen voornamelijk

gerealiseerd worden door het afstoten van niet-kerntaken zoals de crèche, catering en security, blijkt uit de nota zelf immers dat het sterkst gesnoeid wordt in de core business van de VRT. In totaal zullen in de periode 2016-2020 bij de openbare omroep 286 voltijdse jobs verdwijnen, slechts 40 daarvan hebben betrekking op de zogenaamde niet-kerntaken, de overige 246 zijn voornamelijk te wijten aan keuzes om te knippen in het aanbod van fictie, radio, cultuur en sport, of de dienstverlening waaronder het archief en documentatiedienst.

Over de precieze manier waarop geknipt zal worden, is de nota soms heel specifiek en op andere punten blijft ze redelijk vaag. De keuzes die de VRT-directie wel expliciet vooropstelde in het besparingstraject, zoals het afbouwen van de regionale programma's op Radio 2, hebben veel stof doen opwaaien, zowel bij de publieke opinie, getuige de verschillende protestacties op sociale media en de petitie, als bij de verschillende fracties, denk aan de kritische noten van volksvertegenwoordigers uit de meerderheid. Onder die druk werd het transformatieplan vorige week op de vergadering van de raad van bestuur bijgestuurd: Radio 2 blijft elke dag twee regionaal ontkoppelde programma's brengen, maar zoals de heer Caron aangeeft, de dreigende synergie tussen Klara en Radio 1 loert nog steeds om de hoek.

Gedelegeerd bestuurder Leo Hellemans liet in De Wereld Vandaag van 8 september reeds optekenen dat "de 25 miljoen euro wel ergens gehaald moet worden". De besparingsplannen blijven overeind en dat brengt ons bij de kern van de zaak: kan de VRT binnen de opgelegde budgettaire restricties haar publieke opdracht nog wel vervullen?

De regionale redacties van Radio 2 mogen nu wel iets geruster ademhalen, en dat is zeker een goede zaak, want de regionale inbedding en berichtgeving is cruciaal voor een openbare omroep. Ik begreep totaal niet dat men bij zo'n keuze zou uitkomen. De rest van het VRT-personeel verkeert nog altijd in onzekerheid over zijn toekomst. Nagenoeg 1 op 7 personeelsleden zullen tegen 2020 niet langer voor de openbare omroep werken; 246 binnen de corebusiness van de VRT; naakte ontslagen zijn onvermijdelijk, ook al wil het VRT-management die woorden niet in de mond nemen omdat het zwaar klinkt. De cultuur- en sportredacties moeten zich zeker grote zorgen maken, maar over het algemeen hult het transformatieplan zich in vaagheid.

Het wakkert de malaise binnen de VRT enkel aan, en dat terwijl de situatie reeds dramatisch was. Dit wordt duidelijk geïllustreerd door de tevredenheidsenquête die afgelopen jaar onder de personeelsleden werd georganiseerd en waarvan we de resultaten ook via de pers moesten vernemen. De VRT scoort er ronduit slecht in vergelijking met de Europese benchmarks. De raad van bestuur heeft die resultaten pas heel laat gekregen.

De resultaten zijn al helemaal dramatisch wanneer men het vertrouwen van het personeel in het management onder de loep neemt: de communicatie vanuit de top wordt maar door 11 procent van het personeel gedragen, amper 8 procent noemt het management een rolmodel. Dat laatste is zowat vier keer minder dan bij het gemiddelde bedrijf. Dan kun je gerust van een crisis spreken, één die met dit transformatieplan nog verder aangewakkerd wordt. De VRT heeft nood aan een innovatief hrm-beleid en het is aanmoedigend dat het transformatieplan gewaagt van leiderschap- en talentontwikkeling, maar het management moet ook dringend de hand in eigen boezem steken. Met vage omschrijvingen als "optimalisatie van ondersteunende functies en management" kom je er niet.

Aangezien de Vlaamse Regering zich nog in september wil buigen over het transformatieplan van de VRT, wil ik u, minister, vandaag graag om uw visie vragen. Ik hoorde u gisteren op de radio zeggen dat u het stilzwijgen waarin u

zich hult de enige juiste houding vindt. Ik begrijp dat niet. Ik wil van u weten hoe u staat tegenover de dreigende uitholling van de publieke omroep.

Immers, in uw beleidsnota, die nog maar van vorig jaar dateert, zegt u: "De publieke omroep moet méér betekenen voor Vlaanderen. Ze moet enerzijds meer dan ooit de Vlamingen informeren, inspireren en verbinden en dit via alle relevante media en platformen. VRT moet altijd trachten een 'extra dimensie/laag' toe te voegen aan haar aanbod." Als dat vorig jaar uw ambities waren, dan vallen ze moeilijk te rijmen met het vooropgestelde transformatieplan, dat er gewoon voor zal zorgen dat de Vlaming minder openbare omroep krijgt, en dat een rechtstreeks gevolg is van het significant verminderen van de overheidsdotatie. Hoe schat u dit in?

Zult u met de vooropgestelde pistes in het transformatieplan rekening houden bij de invulling van de publieke opdracht in de nieuwe beheersovereenkomst? Hoe zal dit zich dan vertalen?

Op sommige punten is de nota zeer specifiek, er worden mensen met naam en toenaam vernoemd, op andere punten is de tekst bijzonder zeer vaag. Oké, dat is het werk van de raad van bestuur dat moet gebeuren, maar u als minister die uw eigen beleidsdoelstellingen moet kunnen realiseren, hebt daar een belangrijke rol in. Daarom vraag ik naar uw mening.

Er zijn een aantal punten in die nota die mij zorgen baren en waar ik graag verduidelijking bij zou willen. Ik weet dat u me straks zult zeggen dat u dat allemaal niet gaat zeggen, maar ik geef ze toch mee. Er staat bijvoorbeeld in: "De VRT zal veeleisender zijn met betrekking tot de publieke waarde en de kwaliteit van haar aanbod. We scherpen de publieke opdracht van elk van onze merken aan en werken overlappingsen tussen de merken weg." Wat betekent dat concreet? Wat is de functie van een "zuiverend kompas", dat ook in die paragraaf staat?

De concrete plannen in verband met Radio 1 en Klara worden niet verduidelijkt, collega Caron gaf het al aan. Ik zit bijvoorbeeld heel concreet met de vraag: blijft Klara in de ether? Ik heb die vraag al eerder gesteld. Klara was tot nu toe de enige zender die niet werkte met Selector, het computersysteem dat de muziekprogrammatie automatisch doet. Klara werkt tot nu toe met zijn eigen schitterende muzieksamenstellers. Uit de nota maak ik op dat die verdwijnen. Dat is net het unieke van de VRT. We mogen niet vergeten dat Klara eigenlijk de moederzender is van onze openbare omroep, opgericht in 1930. Klara maakt nog altijd het verschil, de 'onderscheidenheid' van de VRT zit hem precies in wat onder meer, maar zeker, Klara doet.

Er staat ook dat Eén haar aanbod aanscherpt in functie van relevantie en publieke waarden. Betekent dat dan dat er geen kwaliteitsvolle ontspanning meer zal zijn op Eén, bijvoorbeeld 'Iedereen beroemd', 'Reizen Waes', 'Merci Merckx', 'Blokken'? Canvas brengt een invulling op het niveau van de meerwaardezoeker. Er staat bij dat er geen 'Man over boek' meer zal zijn bijvoorbeeld. Los van het feit dat ik dat eigenlijk een heel denigrerende manier van spreken over veel mensen vind, betekent dat dan ook een sterkere aflijning en dat programma's als 'Man over boek', die net toeleidend werken, die meer mensen bereiken dan de strikte meerwaardezoeker, er niet meer zullen zijn, dat dat pad zal worden verlaten?

– *Marius Meremans treedt als voorzitter op.*

Het nieuwe gebouw: wat gaat daarmee gebeuren? Daarover staat er niets in de nota. Via de pers vernamen we vorige week dat de uitbesteding van de ondersteunende diensten zal worden gekoppeld aan het nieuwe gebouw. Komt dit er dan nog? Komt dat nieuwe gebouw er zeker, of zijn er plannen om het uit te stellen?

Ergens is er een tabel waar er sprake is van 14,72 miljoen euro besparingen door scherpere budgetramingen en optimalisaties. 15 miljoen euro is wel bijzonder veel. Wat betekent dat concreet?

Op pagina 16 staat dat er van 133 fulltime-equivalenten (fte's) in de ondersteunende diensten er 40 gaan uitstromen tussen 2016 en 2020. De andere 93 zijn niet opgenomen in de cijfers, staat er vervolgens letterlijk bij. Wat betekent dat? Wat gebeurt er met deze mensen? Als die ook nog moeten verdwijnen, zoals ik het interpreteer, dan betekent dat dat er niet 286 maar 379 fte's verdwijnen. Dat zijn 500 mensen. Dat zou betekenen dat niet 1 op 7, maar 1 op 4 zijn job gaat verliezen. Waar gaat de besparing zitten?

Er wordt ook in voorzien dat er 50 fte's bijkomen die de invoering van een toekomstgerichte werking zullen versnellen. Er wordt van uitgegaan dat dit mensen zullen zijn die technologische innovatie gaan realiseren. Waarom is dat dan zo vaag verwoord? Ik hoop dat ik het niet zo moet begrijpen dat er extra personen in het management zullen bijkomen.

Ten slotte: er wordt concreet ingezet op talentontwikkeling en leiderschap. Wat moet ik hierbij concreet begrijpen? Wat bedoelt men met een loopbaancentrum? Hoe gaat het management zich herstructureren?

Minister, het venijn zit altijd in de staart. Ik zou graag hebben dat u zich uitspreekt over de essentie. De plannen van het VRT-management in deze nota zijn gestoeld op enkele premissen die zeer wankel zijn. Ten eerste: het cementeren van de overheidsdotatie, kunt u dat garanderen? Ten tweede: de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap in de vergrijzingskosten en het engagement van de Vlaamse Regering om de herstructureringskosten te dragen, zijn die er? Dat zijn de premissen waarvan deze nota uitgaat. Is de regering bereid om die engagementen aan te gaan? Dat zijn belangrijke contouren voor de opmaak van de beheersovereenkomst. Worden die ook vastgelegd?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Over de transformatienota is al veel gezegd, hoewel ik vanuit de regering nog weinig of eigenlijk geen reacties daarop heb gehoord. Dat is waarschijnlijk de normale manier van werken. Aangezien we allemaal al om onze mening zijn gevraagd door de pers, kunnen we het debat vandaag voorzichtig voeren.

Blijkbaar heeft de regering aan de VRT gevraagd om een scenario, of een aantal scenario's, collega Caron, uit te werken van hoe men die besparingen op het terrein kon doen. Het directiecomité heeft een oefening gedaan. In een eerste reactie heb ik gezegd dat ik die oefening wel moedig vind, in die zin dat men het aandurft om een aantal keuzes voor te stellen. Ik vind het, vanuit de politiek gezien, beter dan wanneer men de hakken in het zand zou zetten en zeggen dat er niets bespreekbaar is. Dat zou nog een veel moeilijker situatie opleveren dan vandaag. Vandaag heb ik het gevoel dat er inderdaad een dialoog mogelijk is tussen politiek, de regering in dit geval, en de VRT. Dat is voor mij een positief punt.

Betekent dat dat wij het met alle punten van die oorspronkelijke nota eens waren? Neen. We hebben inderdaad met zijn allen gereageerd, bijvoorbeeld op de plannen wat Radio 2 betreft, de regionale poot, het lokale nieuws. We hadden ook wat vragen bij Radio 1, Klara en tal van dingen. Ik moet ze hier niet allemaal opsommen. Desalniettemin is het een moedige poging. Wat ik wel positief vond, is dat men toch geprobeerd heeft om op basis van de resolutie die wij voor de vakantie hebben aangenomen in het parlement, te kijken in hoeverre men daarin mee kon gaan. Ik heb toch het gevoel dat heel wat keuzes die gemaakt worden in die documenten van de VRT, daar redelijk dicht bij komen. Een openbare

omroep die focust op nieuws, op informatie, op educatie, op cultuur, dat vinden we daar in terug. Dat is toch ook wat wij wilden. Wij wilden ook nog sport en ontspanning, maar misschien op een andere manier, bijvoorbeeld voor sport wat de rechten betreft, ook meer samenwerken met de commerciële spelers. De onafhankelijke productiehuisen extra aan het werk zetten en inzetten op de digitale toekomst zijn toch dingen die we erin terugvinden.

Collega Segers, de discussie is natuurlijk: kun je een performante omroep behouden als die slanker is? De term slanker hebben wij niet uitgevonden, die heeft de VRT zelf uitgevonden. Ik hoop dat dat kan. Ik ben er eigenlijk van overtuigd dat dat kan, dat je met een iets slankere openbare omroep toch een performante openbare omroep kunt houden die voor ons ook heel belangrijk is, ook vanuit onze ideologie, met die gemeenschapsvormende taak van een openbare omroep. Het feit dat mensen die deelnemen aan een samenleving en een democratie, geïnformeerd moeten zijn, moeten weten waar het over gaat, die rol vinden wij nog altijd belangrijk.

Wij zijn er wel van overtuigd, in tegenstelling tot de collega's Caron en Segers, dat het desondanks mogelijk is. Het is altijd pijnlijk als mensen afvloeien of misschien zelfs naar een andere job moeten, dat is nooit leuk. Maar als je het dan vanuit de helikopter bekijkt, los van persoonlijke situaties van mensen, als je een openbare omroep overhoudt van om en bij de 2000 mensen en met nog altijd een behoorlijk budget, dan denken wij dat de VRT de kwaliteit, de deskundigheid en de gemotiveerde medewerkers in huis heeft om die taak alsnog tot een goed einde te brengen. Wij hebben daar wel vertrouwen in, zonder over elke komma van die nota te gaan zeggen of we het er nu mee eens zijn of niet. Dat zal waarschijnlijk voer zijn voor de regering en voor volgende oefeningen in deze commissie.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Vooreerst wil ik opmerken dat wij het vanuit CD&V bijzonder betreuren dat de transformatienota die op de raad van bestuur geagendeerd was, gelekt is in de pers en dat op die manier de personeelsleden van de VRT hebben moeten vernemen dat er x aantal personen zouden worden ontslagen. Dat zijn toch geen boodschappen die op websites van kranten moeten worden verkondigd. Ik vind het bijzonder jammer dat de raad van bestuur zijn werk niet op een serene manier heeft kunnen aanvaarden.

Het goede van de lek is misschien dat rond Radio 2 er zo veel heibel is ontstaan dat de raad van bestuur onmiddellijk haar verantwoordelijkheid heeft genomen en gezegd heeft dat dat niet kon. De regionale berichtgeving is ook een basisopdracht, dat zit bij de kerntaken. Dat wil niet zeggen dat men wat huisvesting en dergelijke betreft, niet naar andere oplossingen kan zoeken.

Net zoals collega Vandaele, ga ik niet te veel in op de inhoud omdat we uiteindelijk niet weten wat definitief zal worden goedgekeurd. Over het personeel misschien toch iets. Er wordt een getal genoemd, 286. Ik lees dan wel dat men ook daar misschien naar een vermindering zou kunnen gaan. Dat aantal is voor mij geen fetisj. Ik wil dat aantal liefst zo laag mogelijk, uiteraard. We gaan geen mensen ontslaan voor ons plezier, ik denk dat niemand dat graag doet. Het aantal ontslagen is dus geen doelstelling op zich. Maar de motivering ervan mag toch grondig genoeg zijn? Voor we daar in een beheersovereenkomst misschien verder op doorgaan, moet dat passen in een toekomstgericht personeelsmanagement, waarvan we horen dat daar ook nog heel wat werk is. De organisatie van de VRT, de profielen die ze daadwerkelijk nodig hebben, moet men meer in detail proberen uit te werken voor men zegt welk aantal het wordt. Ik had de indruk dat dat niet echt gemotiveerd was. Dan vraag je je af hoe men

aan dat aantal komt, want het stond er wel in. Er stond een aantal in, maar we konden dat niet echt goed toewijzen, wat voor de betrokkenen natuurlijk heel vervelend is. Ik hoop dat wat dat betreft nog een en ander zal worden uitgeklaard. Maar dat is op dit moment onze taak helemaal niet, het is de taak van de raad van bestuur.

Wij zullen uiteindelijk het eindresultaat afmeten aan de resolutie die wij vlak voor het zomerreces hebben gestemd. Het gaat niet alleen over wat op de raad van bestuur komt, maar vooral de onderhandelingen die de minister nadien zal voeren met het oog op een nieuwe beheersovereenkomst. Wat zal daar uiteindelijk in staan? Wij hopen dat dat overeenstemt met de vragen van het parlement. Ik wil me aansluiten bij de heer Vandaele. Op het eerste gezicht zitten in die transformatienota zeker een aantal zaken die daar al perfect mee in overeenstemming zijn. We moeten die zeker niet helemaal afbreken.

Over de scenario's worden er ook al wat vragen gesteld. De regering zou aan de VRT gevraagd hebben om te komen met een aantal scenario's. Vindt u dat de nota die gelekt is in de pers, voldoende scenario's bevat? Ik had de idee dat het één scenario was, daarom niet te nemen of te laten, want de raad van bestuur moet zich natuurlijk uitspreken, die mensen hebben ook hun taak. Mij leek het niet over verschillende scenario's te gaan, maar over een plan waar men al redelijk duidelijke doelstellingen in vooropstelde.

We zullen onze mening verder vormen naar aanleiding van wat er de komende weken en maanden daarrond definitief wordt beslist.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, collega's, de VRT-directie heeft, zoals u weet, samen met de raad van bestuur op 5 juni jongstleden een toekomstvisie voor de openbare omroep uitgeschreven in een visienota. Die visienota werd voorgesteld tijdens de hoorzitting in deze Mediacommissie op 18 juni 2015 en ook met mij en de Vlaamse Regering gedeeld.

Ik herhaal nog even de krachtlijnen van de visienota, want ze zijn belangrijk: meer publieke waarde, digitaal progressief, structureel samenwerken met anderen en een flexibele wendbare mediaorganisatie.

Die krachtlijnen liggen in lijn met het toekomstproject voor de VRT, zoals ik heb beschreven in mijn beleidsnota. De visienota van de openbare omroep is een tekst op basis waarvan de VRT de gesprekken over de invulling van een nieuwe beheersovereenkomst wil aangaan. Die gesprekken zijn reeds enkele weken aan de gang, en zoals u wellicht kunt vermoeden, behandelen die verschillende thema's.

Om de toekomstvisie, zoals beschreven in de visienota en in mijn beleidsnota, organisatorisch te kunnen realiseren, is het noodzakelijk dat de VRT een aantal duidelijke keuzes durft te maken, met betrekking tot haar interne werking. Het lijkt mij evident dat daarbij rekening wordt gehouden met de budgettaire afspraken die in het eerste jaar van deze legislatuur gemaakt zijn met betrekking tot de meerjarenbegroting van de publieke omroep. Daarom heb ik, namens de Vlaamse Regering, op 17 juli concreet de opdracht gegeven aan de VRT om een globaal transformatieplan voor te bereiden waarin die keuzes vervat liggen en dat bovendien rekening houdt met de budgettaire context. Ik heb de VRT gevraagd de grote lijnen van dat transformatieplan aan de Vlaamse Regering voor te leggen in de loop van de maand september. Dat is ook gebeurd.

Ik denk dus niet dat ik mij in stilzwijgen hul. Ten eerste heb ik daar duidelijk over gecommuniceerd en ten tweede hebt u in een aantal kranten gelezen wat de visie van deze regering en mezelf is met betrekking tot de openbare omroep, namelijk

op 18 juli. Het is daarbij overigens opvallend dat een bepaalde krant schreef "Gatz wil vleugels VRT knippen" en een andere "Gatz knipt vleugels VRT niet". Als men de twee artikelen las, bleken die qua inhoud – gelukkig maar – zeer gelijklopend te zijn. Dat is dus ook het debat dat wij hier voeren. Ik zou het zeker niet te eenzijdig bekijken. In elk geval moge duidelijk zijn dat de oude opdracht van de VRT, die belangrijk is en overeind blijft, namelijk het samenlevingsversterkende, en de nieuwe, namelijk het marktversterkende, dat ook in puntje 3 van de visienota van de VRT aan bod komt, absoluut complementair zijn.

Daarnaast heb ik de opdracht gegeven om, naast de grote lijnen van het transformatieplan, ook de kostenramingen van de herstructureringskosten die met dit plan gepaard gaan, in diverse scenario's voor te leggen, eveneens in de loop van deze maand. Ik heb dus geen verschillende plannen gevraagd. Ik heb wel verschillende scenario's gevraagd met betrekking tot de ramingen van herstructureringskosten.

Het transformatieplan van de directie werd een eerste keer besproken door de raad van bestuur op donderdag 10 september. Dat hoort ook zo, want ieder moet zijn rol spelen. Wij hebben decretaal bepaald dat, aangezien dit een openbare omroep is, de fracties in dit Vlaams Parlement bestuurders aanduiden, in alle hoedanigheden en deskundigheden, waardoor er een representatief orgaan wordt samengesteld. Die raad van bestuur moet dan ook voluit zijn rol kunnen spelen.

Ik ben niet zozeer de persoon die dan op zoek gaat naar wie gelekt heeft, maar het moge duidelijk zijn dat men zich kan afvragen of de persoon die gelekt heeft, het goed voor heeft met de openbare omroep. Maar goed, gedane zaken nemen helaas geen keer.

In overleg met de raadsleden heeft de VRT-directie nadien een aantal pistes verder uitgewerkt. Los van het feit dat ik enkel verschillende scenario's voor de kostenraming en de herstructureringskost gevraagd heb, merken we ook dat de VRT-directie en de raad van bestuur niet doof zijn voor wat er in de samenleving leeft en dus een bepaalde wendbaarheid aan de dag legt om te zien hoe men bepaalde zaken kan of moet bijsturen.

Op maandag 14 september kwam de raad van bestuur van de VRT een tweede keer samen om het transformatieplan van de directie ten gronde te bespreken. Na die vergadering verspreidde de raad van bestuur een mededeling, waarin gesteld werd dat de raad van bestuur en de directie het eens zijn over de basisprincipes en de krachtlijnen van het transformatieplan.

Inmiddels heeft de VRT-directie samengezeten met de vakbonden om alle elementen uit het plan met hen te bespreken. Alle medewerkers werden ook in informatiesessies geïnformeerd over het document. Dat dit plan voor veel onrust zorgt, is vanuit menselijk oogpunt absoluut te begrijpen. Daarom is het de bedoeling om de situatie waarin we nu zitten, met enerzijds de normale besluitvorming erover in de raad van bestuur en anderzijds de politieke besluitvorming rond de beheersovereenkomst en dergelijke meer, zo kort mogelijk te houden.

Binnen de schoot van de Vlaamse Regering zullen we dit transformatieplan en de bijhorende herstructureringskosten bestuderen en bespreken – dat is uiteraard volop aan de gang, ook in het licht van de begrotingsopmaak – om uiteindelijk een beslissing te nemen over de wijze waarop die kosten kunnen worden gefinancierd. Ik ga daar vandaag, los van de globale herstructureringskost en los van de vergrijzingskost, geen uitspraken over doen. U zult ook niets anders verwacht hebben. Maar uiteraard ligt alles heel helder en duidelijk omschreven op tafel. We zullen die beslissing te gepasten tijde nemen.

Sommigen hebben de bezorgdheid geuit dat we nu zaken los van elkaar aan het bespreken zijn – het transformatieplan, de beheersovereenkomst, het nieuwe

gebouw – maar ik kan dat formeel tegenspreken. Al die zaken zijn intens met elkaar verbonden. Het transformatieplan is op generlei wijze los te zien van de besprekingen over de beheersovereenkomst die al voorbereid worden, nu lopen en in het najaar zullen worden voortgezet. Dat meerjarenperspectief, dat niet alleen de VRT nodig heeft vanuit de Vlaamse Regering, maar ook de Vlaamse Regering voor zichzelf nodig heeft, zit daar uiteraard ook mee in. En wat het gebouw betreft, moge het duidelijk zijn dat ik daarin voluit de uitspraken van de minister-president steun naar aanleiding van een actuele vraag in mei of juni, namelijk dat dit mee deel uitmaakt van dat meerjarenperspectief. Met andere woorden: dat gebouw is ook in onderhandeling, zowel binnen de VRT, met welke partij zij in zee gaan, als hoe de bestaande gronden te gelde kunnen worden gemaakt en het nieuwe gebouw gerealiseerd kan worden. Die dingen worden wel degelijk allemaal samen bekeken. En dat moet ook zo, omdat er na een moeilijke periode van instabiliteit, waar we nu middenin zitten, ook een duidelijk perspectief moet zijn waarbinnen de openbare omroep verder zijn maatschappelijke opdracht kan vervullen.

De belangrijke opdrachten die we in de nieuwe beheersovereenkomst zullen vastleggen, veronderstellen een flexibele en dynamische organisatie, die financieel gezond is. Daartoe dient dit transformatieplan. Alleen zo kan een duurzame toekomst voor onze publieke omroep gevrijwaard worden. Ik wil dan ook met klem tegenspreken dat de VRT niet langer haar openbareomroepopdracht en haar corebusiness zou kunnen vervullen. Wij zien ook in andere landen dat openbare omroepen mee met de samenleving evolueren om zich opnieuw te positioneren – sommigen zullen zeggen dat ze gedwongen worden om zich te reorganiseren. Kijk wat er bij de BBC gebeurt. We kunnen dat allemaal betreuren of net heel goed vinden, maar wat er bij ons bij de openbare omroep gebeurt, is niet fundamenteel verschillend.

Met betrekking tot een aantal Cassandra-uitspraken over de ondergang van het DNA of de corebusiness van de VRT, wil ik u bijvoorbeeld wijzen op de omvang van de nieuwsdienst bij de openbare omroep, die er toch wel het hart van uitmaakt. Daar werken zegge en schrijve ongeveer vierhonderd mensen. Dat blijft veruit de grootste nieuwsdienst van het land.

Het plan ligt voor en er zal eind deze maand definitief over worden beslist door de raad van bestuur. Niettemin wil ik vandaag toch al antwoorden op een aantal vragen, om te vermijden dat misverstanden een eigen leven gaan leiden. Ten eerste wordt er niet ingegrepen in het DNA van de verschillende netten. Integendeel, de diverse netten en merken van de VRT worden net verder aangescherpt in functie van de publieke meerwaarde.

Ten tweede en daarbij aansluitend: het klopt niet dat er sprake is van een afbouwscenario van de regionale verankering van Radio 2. De VRT zal twee ontkoppelde regionale programma's per dag blijven maken en een regionale nieuwsflow, gespreid over de hele dag, blijven aanbieden. In elke regio blijven reporters op pad gaan om nieuws te garen. Dat stond in het oorspronkelijke transformatieplan en ook in het bijgestuurde is dat duidelijk verankerd.

Wat wel klopt, is dat de VRT wil nagaan hoe zij de infrastructuur in de regio's kan optimaliseren. Ik begrijp dat bij een woord als 'optimaliseren' vragen worden gesteld, maar men mag zich binnen de openbare omroep en de raad van bestuur wel afvragen of men in elke regio zo'n uitgebreide infrastructuur moet hebben. Dat debat is daar aan de gang.

Ten derde zal de VRT met al haar netten en op alle platformen blijven investeren in haar culturele opdracht. In de nieuwe beheersovereenkomst zullen we die culturele opdracht en de doelstellingen omschrijven. Het is niet omdat de VRT-directie wil

inzetten op samenwerking tussen verschillende cultuurredacties en cultuurexperten van de VRT, dat er minder cultuur zal zijn, wel integendeel.

Ik word iets concreter. Als we de voorstanders van de stelling dat de VRT iedereen moet kunnen bereiken, willen blijven honoreren, denk ik dat dat overduidelijk het geval is. De zender Eén bijvoorbeeld wil heel Vlaanderen blijven bereiken en zal dat ook doen. Het is duidelijk dat, nog voor de beheersovereenkomst, de nieuwe programmatie van Canvas ertoe wil leiden dat de zender zichzelf een beetje heruitvindt. We hebben hier al zijdelingse debatten gehad over waar Canvas naartoe moet. Canvas was niet echt in goede doen, om het zacht uit te drukken. Dan is het logisch dat men binnen de VRT, met mensen die daar meer kaas van gegeten hebben, gaat zoeken welke richting men uit kan. Het is effectief zo dat binnen ons kader – informatie, sport, wetenschap, cultuur, documentaires, levensbeschouwelijke derden – de verankering daarvan binnen Canvas zeer belangrijk is.

Ik moet niet oordelen over individuele programma's of wanneer bepaalde programma's op de buis komen, maar ik vind de kritiek die door sommige mediawatchers geuit werd na drie dagen met het nieuwe programmaschema, voorbarig. We moeten geduld hebben. Als een openbare omroep ons overtuigt om een bepaalde richting uit te gaan, moeten wij geduld opbrengen en kijken wat dat na zes maanden of een jaar geeft. Ik denk dat wij nog niet het volledige rendement gezien hebben van de kruisbestuiving tussen het vernieuwde Canvas, Radio 1 en Klara. Ik ga ervan uit dat daar wel degelijk een culturele meerwaarde uit zal voortkomen. Blijkt dat niet zo te zijn, dan zal men opnieuw moeten bijsturen.

Zo kom ik bij het Cobra-verhaal. Het Cobra-verhaal, ook al is dat deskundig en met de beste mensen voorbereid, is helaas geen succes geworden. Een website die 30.000 bezoekers heeft, dat is weinig. Als bepaalde pagina's in het geheel niet bezocht worden, heeft men een probleem. In die zin is het logisch, los van de besparings- en budgettaire context waarin we ons bevinden, dat men zich afvraagt of we ons doel daarmee bereiken.

Ik wil me niet vastpinnen op cijfers, maar als men begint te zeggen dat Canvas niet boven de 100.000 kijkers uitkomt, moeten we ons afvragen of die vraag wel fundamenteel is. Als we gaan naar een televisienet, één, dat iedereen bereikt, en een ander net, Canvas, dat de meerwaardezoeker wil aantrekken, wil ik de VRT daar de nodige tijd voor geven om daarin te groeien, omdat ik ervan overtuigd ben dat zij de zaken grondig aanpakken.

Ik hoor dan dat men spreekt over een "dreigende synergie" tussen een aantal netten, maar we spreken hier constant over crossmediale samenwerkingen. Dan vind ik dat toch wel bizar. We moeten kijken hoe die synergie een opwaartse beweging kan krijgen, een meerwaarde voor de kijker en de luisteraar, en geen neerwaartse beweging.

Met de elementen die we nu kennen van de nieuwe programmatie en de voortzetting van het transformatieplan en de beheersovereenkomst, denk ik dat wij nog altijd op een duidelijke lijn zitten, waarbij de openbare omroep doet wat hij moet doen. Het einde der tijden, dat hier al vaak afgekondigd is en dat waarschijnlijk door sommigen nog zal worden afgekondigd, is niet nabij.

Collega's, het is hier al verschillende malen aangehaald: de wereld, het media-gebruik en de mediasector veranderen aan een razendsnel tempo, of we dat nu willen of niet. Dat vraagt grote uitdagingen van die sector, om blijvend kwalitatief hoogstaande programma's aan te bieden. Ik wil met mijn beleid die evolutie die het medialandschap in Vlaanderen zal moeten doormaken en nu doormaakt, mee helpen begeleiden, faciliteren en ondersteunen. Een relevante, dynamische en

flexibele openbare omroep is nodig om die kwalitatieve inhoud ook in de toekomst te vrijwaren. Maar dan moet de VRT ook kostenefficiënt kunnen zijn – dat heeft ze trouwens zelf naar voren gebracht in haar visienota – en de keuzes maken die de publieke middelen in moeilijke budgettaire tijden kunnen verantwoorden. Dat is wat nu voorligt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord, dat het midden houdt tussen het halfvolle en het halflege glas, naargelang de posities die wij innemen. U hebt het over het halfvolle glas, collega Segers en ik over het halflege. Het is een kwestie van interpretatie, laat dat duidelijk zijn.

Ik wil eerst nog een algemene beschouwing geven. Informatie en cultuur zijn dé kerntaken bij uitstek, met nuances over sport en entertainment, en ik denk dat dit in dit huis wordt gedeeld. U geeft ook het voorbeeld van de grootste nieuwsdienst, de sterkste van het land, die intact blijft. Waarom wordt dan, bijvoorbeeld op het vlak van cultuur, die kerntaak wel zo kritisch opgepikt? Het kunnen details lijken in het geheel van het verhaal.

Ik wil de 'dreigende synergieën' even zelf duiden. Ik ben het met u eens dat een synergie op zich een positieve kwaliteit kan leveren, maar in het verleden heeft ze meestal geleid tot inkrimping en besparing en niet tot meerwaarde. In die zin zijn dat soort zinnetje een eufemisme voor besparingen, vandaar het begrip 'dreigende'.

Er wordt dus niet bespaard op informatie, maar wel op regionale informatie. In de eerste transformatienota was er helemaal geen sprake van twee ontkoppelde programma's per dag per provincie. Dat is bijgesteld in de tweede versie van de nota. Minister, dit soort van lokale, regionale informatie is even belangrijk, zo niet belangrijker, dan wat op het nationale en internationale vlak gebeurt en wordt verslagen door de openbare omroep. Het is niet toevallig dat Radio 2 de meest beluisterde radiozender van het land is. Het is die nabijheid en die herkenbaarheid die mensen bindt, en die kwaliteit is in de loop van de voorbije decennia al stevig afgebouwd. We komen van bij wijze van spreken 100 procent ontkoppeling naar twee ontkoppelde programma's morgen. Ik hoop niet dat ook de redactieploeg nog eens gehalveerd zal worden. Dat is vandaag onduidelijk. Ik pleit ervoor om informatie ook op het regionale vlak te beschermen.

Als men cultuur zo'n kerntaak vindt, staat dat voor mij haaks op de uitspraken in de transformatienota. Ik wil er even kort op ingaan. MNM en stubru en Eén blijven totaal buiten de besparingsplannen. Sorry, maar dat zijn drie zenders die niet tot de twee essentiële kerntaken van de VRT hoofdzakelijk behoren. Het zijn zenders die eerder kijkcijfer- of luistercijfergedreven zijn, die eerder populaire cultuur of populair entertainment brengen en niet de grote cultuur. Ik merk een inconsequentie en dat wil ik even hardop zeggen. Ik wil dat de inconsequentie uit het debat verdwijnt.

Ik ben blij dat de herstructurerings- en vergrijzingskost op tafel ligt bij de Vlaamse Regering. Ik hoop dat de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid neemt en daarbij ook probeert om zoveel mogelijk, samen met de raad van bestuur, naakte ontslagen te vermijden. Het zal moeilijk zijn. Er zijn al twee besparingsrondes achter de rug. Er zijn al heel veel mensen op prepensioen gegaan en er zijn al veel koperen en gouden handdrukken uitgereikt. Waarschijnlijk is er niet veel meer mogelijk, maar ik hoop dat het rustig en verstandig wordt opgepakt.

Minister, u bent de eerste die zo duidelijk zegt dat Cobra geen succes was. Ik wist het ook niet.

Minister Sven Gatz: Ik ben nog vriendelijk geweest. Ik sprak over 30.000 mensen, maar het gaat over 8000 mensen per dag. We moeten zoeken hoe het beter kan.

De heer Bart Caron (Groen): Men had dus beter gezegd dat Cobra het slecht deed en dat men ermee stopte omdat de inspanning te groot was voor het rendement. Misschien zou ik daar ook moeite mee hebben gehad, maar het zou verdedigbaar zijn. Maar men vertelt dan dat de website van Klara een upgrade krijgt en dat de informatie van Cobra wordt opgenomen zodat men de website voor veel meer bezoekers kan ontsluiten. Wel, dat is nog niet gebeurd. Dat soort fabeltjes hoef ik in de toekomst niet meer te horen, van wie ze ook komen. "Be straight", zeg ik aan u maar ook aan de VRT, maar ik apprecieer uw directheid.

Diezelfde ongerustheid rijst ook bij het verhaal dat de bekende stemmen van Klara ook moeten renderen op Radio 1 en bepaalde formats van Klara moeten kunnen worden hernomen op Radio 1.

Canvas ondergaat een herprofilering. Men kan over de uitzendingen van bepaalde actualiteitsprogramma's discussiëren, maar ik ga dat niet doen. Ik ben het met u eens dat als men de keuze maakt om van Canvas een meerwaardezender te maken en minder voetbal en koers gaat uitzenden, men moet accepteren dat men ook minder kijkers zal hebben. Men moet Canvas de kans geven om te groeien en zich te ontwikkelen. Er komen nieuwe muziekprogramma's die men zelf zal produceren en die onderstrepen wat we in deze commissie al hebben gezegd over muziekdiversiteit. Ik laat Canvas dus Canvas zijn, en laat ons Canvas niet afmaken vanwege dalende kijkcijfers als de profielen veranderen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Collega Caron, ik denk niet dat het een kwestie van interpretatie is of de besparingsoperatie al dan niet de vleugels van de VRT zal knippen: het is een heel duidelijke keuze om ze te knippen. Voor mij is dat zonneklaar. Als je eigenlijk 500 mensen wegstuurt en keuzes maakt om grondig te snoeien in de kerntaken, dan zie ik niet in hoe je kunt blijven volhouden dat je een sterke VRT wilt behouden en dat de VRT dat zal kunnen realiseren.

Ik ben eigenlijk blij dat we van u nu duidelijk te horen krijgen dat u achter de keuzes van dat plan staat. Dat is nu toch ten minste duidelijk. U bent van nature optimistisch, ik ben dat eigenlijk ook, maar vandaag kan ik niet optimistisch zijn. U blijft geloven dat de VRT het zal kunnen blijven waarmaken. Ik geloof er geen snars van.

U verwijst naar de BBC waar 1000 jobs verdwijnen. Dat roept daar ook ongerustheid op. Er werden een aantal beroemdheden voor de kar gespannen die een duidelijk noodsignaal hebben gegeven: 'Less BBC is less Britain'. Voor ons geldt dat ook. Uit het laatste tijdsonderzoek van Ignace Glorieux blijkt dat we 20 uur per week werken en 16 uur per week televisie kijken. In zijn leven kijkt een mens dus meer tv dan arbeid te doen. De rol van de openbare omroep is vitaal. Daarin snoeien, is raken aan het hart van de samenleving en van de democratie.

We zien vandaag al de gevolgen. Vorig jaar in oktober heb ik het al gezegd: we zijn weer naar de Kampioenen aan het kijken. Canvas doet het niet goed, want heeft de keuze gemaakt voor die diepe meerwaardezoekers en hoogkwalitatieve programma's. Dat betekent dat de eerder toeleidende kwalitatieve programma's die ook Eén-kijkers konden aanspreken, verdwijnen. Je krijgt inderdaad scherpere keuzes, maar een groot deel van je publiek gaat verloren. Je kunt er niet omheen.

Ik had verwacht dat u zou zeggen dat u niet had verwacht dat de VRT zo zou snijden in haar eigen kernopdrachten, maar u zegt dat het allemaal wel zal lukken. Ik geloof het niet. Ik zou daarom aan de commissieleden de vraag willen stellen om de plannen tijdens een hoorzitting te laten toelichten vooraleer er een definitieve beslissing wordt genomen. Dit gaat over ons belangrijkste openbaar bedrijf in Vlaanderen.

Wij gaan een motie indienen waarin we vragen om heel duidelijke engagementen te nemen inzake de herstructurerings- en vergrijzingskosten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Na de toelichting van de minister kan ik eigenlijk alleen maar herhalen wat ik daarnet zei, want ik denk dat we op dezelfde lijn zitten. Minister, ook wij willen een sterke openbare omroep, omwille van de samenlevingsopbouw met een klemtoon op informatie en cultuur. Als het directiecomité en de raad van bestuur van de VRT het blijkbaar zien zitten – want anders zouden ze niet op die manier omgaan met de verzoeken van de Vlaamse Regering en met de resolutie van dit parlement – om die kerntaken te blijven uitvoeren met een slankere openbare omroep, dan denk ik persoonlijk dat dit op termijn de positie van de openbare omroep alleen maar kan versterken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): We hebben in de resolutie van het Vlaams Parlement zelf ook gepleit voor een slankere organisatie. We moeten daar dus niet flauw over doen. Slank betekent niet automatisch slechter: het kan ook 'fitter' betekenen. Het moet natuurlijk wel op een goede manier gebeuren.

Ik ben blij te horen dat het personeel intussen goed ingelicht is, dat de vakbonden hun werk aan het doen zijn. Vandaag stond er een interview in De Standaard met de weliswaar socialistische vakbondsman, en dan denk ik dat er toch nog wat werk is om het vertrouwen te herstellen. Het zal heel moeilijk zijn om dat in de komende weken te doen, dat is bijna een onmogelijke opdracht. Ik vind dat wat die man zegt, er soms over gaat, maar misschien kan de top toch ook overwegen om zelf een inspanning te doen in deze besparingsoperatie. Ik verwijs gewoon naar voorbeelden die in het artikel van De Standaard staan. Het zou goed zijn dat iedereen achter de operatie zou kunnen staan, dus zou een inspanning van het management op zijn plaats zijn. Als ik dat lees, ben ik toch bezorgd over wat er de komende weken en maanden zou kunnen gebeuren. Een zwart beeld hebben we toch liever niet.

De voorzitter: De vraag om uitleg en de interpellatie zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het haalbaarheidsonderzoek 'deponering van digitale publicaties uit Vlaanderen' – 2946 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Mevrouw Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de Vlaamse Erfgoedbibliotheek voerde in opdracht van de Vlaamse overheid een haalbaarheidsstudie 'Deponering van digitale publicaties uit Vlaanderen' uit. In dit onderzoek werd de haalbaarheid onderzocht van een wettelijk deponeringskader dat alle stakeholders garanties biedt voor het duurzaam bewaren en ontsluiten van digitale stukken.

Internationaal gezien breiden ook steeds meer landen hun deponeringskader uit om tegemoet te komen aan de immense stroom aan digitale publicaties. Er zijn steeds meer publicaties die enkel digitaal verschijnen. Een digitaal depot zou dus een waardevolle aanvulling op het analoge depot kunnen zijn.

In de studie wordt gesteld dat er in tegenstelling tot enkele van onze buurlanden geen gecoördineerde werking bestaat voor het systematisch verzamelen en bewaren van digitale publicaties in Vlaanderen, en bij uitbreiding in België. Digitale publicaties verdwijnen haast even snel als ze verschijnen, waardoor een 'digitaal zwart gat' in ons collectief geheugen kan ontstaan. Onlangs heeft een programma op de VRT daar aandacht aan besteed. Een niet te onderschatten historicus wees op ons digitaal zwart gat. Hij betreurde dat. We missen daardoor enkele maatschappelijke zaken.

Uw voorganger, minister Schauvliege, verklaarde in 2013 dat het achteraf verzamelen van digitale publicaties problematisch is: "Met de systematische verwerving en duurzame bewaring van dit materiaal in erfgoedinstellingen, moeten we voorkomen dat zeer veel born-digital publicaties op korte termijn onherroepelijk zouden verdwijnen."

De studie concludeert dat alle bevraagde stakeholders erkennen dat het digitale zwart gat een maatschappelijk probleem vormt. Ze tonen zodoende ook een grote bereidheid en engagement om na te denken over een deponeringskader als oplossing.

Afsluitend formuleert het onderzoek eveneens een aantal concrete beleidsaanbevelingen. Ik som de uitgangspunten van de aanbevelingen even op. Een deponeringskader voor digitale publicaties moet wettelijk worden verankerd. Alleen een wettelijke regeling biedt voldoende garanties op naleving en duurzaamheid van het initiatief. Men formuleert een voorstel voor de krachtlijnen voor zo'n wettelijk deponeringskader. Men stelt voor om een pilootproject op te starten om op een structurele manier publicaties te deponeren volgens de in de studie geformuleerde uitgangspunten.

In de projectoproepen 2015 Cultureel Erfgoed wordt zo'n project eigenlijk als pilootproject aanvaard. Binnen dit project, in samenwerking met diezelfde partijen, zou verder onderzoek moeten gebeuren. Zo kunnen de resultaten doorstromen om op termijn in een wettelijke verankering uit te monden.

Minister, hebt u reeds kennis genomen van de bevindingen van dit rapport? Wat is uw houding omtrent de beleidsaanbevelingen? Wilt u de aanbevelingen meenemen in uw toekomstig beleid?

Hoe staat u tegenover het voorstel om een pilootproject, goedgekeurd door Cultureel Erfgoed, op poten te zetten? Wat is de opzet en het doel van dat proefproject? Welke actoren worden daarbij betrokken? Welke rol spelen zij dan? Kunt u iets zeggen over de timing?

Een conclusie was ook dat er snel doelgericht overleg nodig is tussen de federale en regionale bestuursniveaus over deze problematiek. Vond hierover reeds overleg plaats? Zo ja, wat was het resultaat van dit overleg? Zo nee, zult u het initiatief daartoe nemen? Of wacht u op een initiatief van een van de collega's? Is dat voor binnenkort?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Coudyser, de resultaten van het rapport werden door de opdrachtnemer van het haalbaarheidsonderzoek, de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, toegelicht op mijn kabinet. Deze problematiek is zeer belangrijk. Er

zal in de toekomst immers steeds meer digitaal worden gepubliceerd en ook deze werken moeten duurzaam bewaard blijven.

Hiervoor een kader uitwerken, is natuurlijk een werk van lange adem. In andere landen heeft het verschillende jaren geduurd om tot een deponeringskader te komen. Een beleid rond digitale publicaties moet bovendien passen binnen een breder beleid rond digitalisering en moet een bedding vinden in mijn conceptnota Cultureel Erfgoed, die momenteel in ontwikkeling is.

Een pilootproject starten rond deze problematiek leek inderdaad opportuun. Dit om bepaalde zaken verder te onderzoeken enerzijds, en naar oplossingen in de praktijk toe te werken anderzijds. Het was ook belangrijk om het momentum dat was gecreëerd door het haalbaarheidsonderzoek te behouden. De Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience diende voor het pilootproject een projectaanvraag in als ontwikkelingsgericht cultureel-erfgoedproject. De aanvraag kreeg een positief advies en werd gehonoreerd met een subsidie van 62.280 euro. De eerste stuurgroepvergadering heeft plaats op 8 oktober. Net zoals in het haalbaarheidsonderzoek wordt er grote aandacht besteed aan het betrekken van verschillende stakeholders, zoals de Koninklijke Bibliotheek, het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA), Bibnet, boek.be, de Vlaamse Uitgeversvereniging, the Ppress enzovoort, om zo tot gezamenlijke en gedragen oplossingen te komen.

Over de verdere timing kan ik u vandaag geen perspectief bieden. Ik zal vragen dat men u de informatie bezorgt over het tijdsverloop van het project.

In die zin moet u mijn antwoord op uw derde vraag zien. Tot nu toe vond hierover nog geen overleg plaats tussen de federale en regionale bestuursniveaus. Ik zal deze thematiek, in de loop van het pilootproject, zeker wel meenemen op toekomstig overleg.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Mevrouw Cathy Coudyser (N-VA): Het pilootproject is belangrijk. Aan de hand daarvan kunnen we verder werken. Het overleg tussen de actoren van de verschillende bestuursniveaus moet worden opgestart. In andere landen staat men heel wat verder. We moeten een inhaalbeweging maken. We moeten een beetje aandringen om er werk van te maken. Nog langer stilstaan is geen optie meer.

Snel werken is één aspect, goede en kwaliteitsvolle keuzes maken is het andere. We hebben een afwegingskader met selectiecriteria nodig, want alles bewaren kan natuurlijk niet. U hebt het aangehaald, dat sluit aan bij de conceptnota van Cultureel Erfgoed. De afwegingskaders zullen van groot belang zijn. De minder sterke punten uit het proefproject zullen we moeten analyseren en we zullen moeten nagaan hoe we daar beleidsmatig mee omgaan en dat implementeren. Het is echt vijf voor twaalf.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.